

א) ג"א שילה וכן לקמן,
ב) ג'ל רבותיו וכו' כדרי"ק
ג) ורש"י א) נספחים ג.
ד) ורש"י א) נספחים ג.
ה) נעיל פ:י.
ו) ויבנות
ז) ג'א אילת אלעזר,
ח) ודברים סח,

תורה אור השלם

1 ואזניך תשמענה דבר
מאחריו לאמר זה הדרך
לכו בו כי תאמרו וכו'
תשמאלה: ישעיהו ל כא
2 גם מנבה ד'א ורתחתי
בדרך ונאץ השקר
והסבל הקובץ והפר
האבינה כי הלך האדם
אל בית עולמו וסבבו
בשוק הספרים:

קהלת יב ה
3 בכל עת יהיו בנדיך
לבנים ונערים על ראשך וכל
יהי: קהלת ח ה
4 לכן פה אמר אדני
אלהים הזה עבדי יאכלו
ואתם תרעבו הנה עבדי
ישתו ואתם תצמאו הנה
עבדי ישקחו ואתם
תבשו ישעיהו סה יג
5 הנה עבדי ירצו משוב לב
ואתם תצעקו מפאב לב
ומשקר רוח תפילי:
ישעיהו סה יד

הגהות הב"ח

א) ג'א שאל לכן ס' אמר:
ב) רש"י ד"ה דטו וכו':
ג) רש"י ד"ה וכו' וכו'
ד) ז"ה פומבדיתא: א) ד"ה
ז"ה וכו' וכו'
ה) ז"ה וכו' וכו'
ו) ז"ה וכו' וכו'
ז) ז"ה וכו' וכו'
ח) ז"ה וכו' וכו':

גליון הש"ס

נשרא בני גלילא אמרי
עשה דברים לפני מלתך.
משכת שמות פ"ג ה"ו:

מוסף רש"י

נותן כיסו לנכרי. ולא
יטלטלו שמות פחות מארבע
אמות (לעיל ז:).

שואל פרק שלשה ועשרים שבת

קנג.

עין משפט
נר מצווה

נא א מ"י פ"ו מהלכות
תשובה הלכה ג:
א ב מ"י פ"ו מהלכות שבת
הלכה כג סמג לאין סה
טו"ע א"ח ס' רסו סעף
א וספיק ח וספיק שטו סעף
ה:
ב ג מ"י פ"ב שם הלכה ו
סמג שם טו"ע א"ח
ס' רסו סעף ג:
ג ד מ"י פ"ב שם הל'
י סמג שם טו"ע שם
סעף ט:
ד ה מ"י פ"ו שם הלכה כג
סמג שם:
ה ו ז מ"י שם א"ח ס'
הלכה ו סמג שם טו"ע
שם סעף א:
ז ח מ"י פ"ב שם הלכה
ו סמג שם טו"ע שם
סעף א:
ח ט מ"י שם הלכה ו טו"ע
שם סעף ג:
ט י מ"י שם טו"ע שם
סעף ד:
יב יג מ"י שם טו"ע שם
סעף ה:

רבינו חננאל

איה בן עולם הבא כל
שיעור רבותיו נוחה הימנו.
כך שמעתא דאן סלקא.
הדרן עלך שואל אדם
פ"ק עשרים וארבע
מי שהחשיך בדרך נותן
כיסו לנכרי וכו'. ואוקימנא
למתניתין דאין מעמיד
עצמו על ממונו, והתירו
לו לתת כיסו לנכרי בשביל
שלא ישאנו הוא בעצמו.
ובא רבא ודריק ואמר דוקא
כיסו אבל מציאה דלא אתאי
לידיה לא התירו לו לתת
לנכרי. ובמציאה דאתאי
לידיה ליישנא בחרה עלתה
בתיקו, וכל תיקו דאיסורא
לחומרא. והילכתא כרבא
דאוקמא (לידיה) [למתני']
בכיסו ממש. אין עמו נכרי
מניחו על חמור. דייקתן
מינה בעת שמצוין בידו
נכרי וחמור לנכרי יהיב
ליה מפני שאינו מצווה
על שביחתו של נכרי,
וכן לא התירו לו לתת
כיסו על החמור שהוא
מצווה על שביחתו אלא אם
אין שם נכרי אלא חמור.
וישראל חרש או שוטה
או קטן אינו נותן כיסו
לאחד מהן אלא נותן כיסו
על החמור. ולעולם לנרוע
שבהן נותן, כגון חרש
שוטה לשוטה נותן, שוטה
וקטן לשוטה נותן, והשוטה
גרוע בבני אדם שאין
הפרש בין אדם לבהמה
אלא הרעת והתבונה וזה
כיון שאין לו דעת כבהמה
חשיב. בזמן שאין עמו
נכרי ולא חמור אלא חרש
וקטן לאיזה מהן יתן כיסו,

אם צן עו"כ הוא. שאם כשר היה הכל צוכין עליו ומורדין דמעות
ומספרים שצחו: אהים בהספידא דהסס קאימנא. צענת מיתמי
התאמץ בהספד שלי שיתחממו ויכמרו רחמי העומדים ויבכו:
דהסס קאימנא. צענת הספד ואשמע איך תחמם אלמלא אינטריך
לרצ לאזהוריה להספדא. וכיון לרצ
גברא רצה וכן העולם גבא למה
ליה לאזהוריה הא אמר מהספידו:
ניכר: הא דמחממן ליה. להספידא:
ואהים כו'. לעולם חמומי צעי שאין
צני אדם נכמרים כל כך על זקן
ומיאו לאדם חסיד כי מחממו
בהספידא מחממי וצכו כולוה ולמי
שאינו חסיד כל כך מחממו ליה ולא
מחממו: דסנו ליה נוטוה פומבדיתאי.
משום דמוכח להו צמילי דשמאי א) ובני
פומבדיתאי רמאין הן כדלמרינן
בשטיתת חולין (חולין קמ). פומבדיתאי
לויך שני אוספיק: ואזניך משמענה
דבר מאחריו לאמר זה הדרך לנו
(א) צה. מאחרי מטתך כשמתות תשמע
כשיאמרו זה הדרך שהלך צה זה לנו
צה מובטח שהוא צן העו"כ: צ נוחה
הימנו. דעתם נוחה עליהם ממה
שזומעין עליו ורואין צו: עשה
דברים. שיאמרו לפני מטתך בהספדך:
לאחר מנוסך. היא היא אללא שנגליל
היו הספדנין לפני המטה וזיהודה
לאחר המטה: וכו"ש. שפני שאינו
יודע איזה יום ימות (ו) וטובה תשובה
יום אחד לפני מיתתו נמנא כל ימיו
בתשובה יהיו: בגדיך לבנים. נשמך
טהורה ונקיה: גלוס חסר צים
המלך. צממיה. הכל מוכן ושמה
יבחינו לצב פתאום ואנו צריכין
ליכנס לסעודה מקושטין: גלוס יש
סעודה צלא טורח. עדיין יטרכו
לטרות לצרכי סעודה של צית המלך
ויש לנו שהות הרבה להתקשט:
יעמדו ויראו. ואף לעו"כ צדיקים
יושדים ואוכלים ורשעים עומדים
ורואים: ר"מ אומר. אין עומדין
ורואין שא"כ הם היו נראים מן
הקדושים ולשמש שכן דרך המשמרים
עומדים ואין כאן צושה: זה לצי"ט.
שמונצן הצגד: אלו ספילין. שהם
שם משמן טוב דכתיב(ו) וראו כל עמי
הארץ כי שם וגו' ותנא ר"א הגדול אומר
אלו תפילין שצראש (ברכות דף א:).

ונשמחתו עולה ושוב אינה יורדת. אף על פי כן כשהיא רואה
היא יורדת כי ההיא דלעיל דרצי אחי צר יאשיה
וכשהיא מעשה דר' צנאה דחוקת הצמים (צ"צ דף נה. וס) דהוה
מזיין מערתא כי מטא למערתא דאצרהס אצינו אשכחיה לאליעזר עבד
אצרהס דקאי אצנא אמר ליה מאי
קא עביד אצרהס כו' אמר ליה ניעול
וניתי כו' א"ע"פ שגשמתו היתה גזוה
מתחת כסא הכבוד. מ"ר:
הדרן עלך שואל

מ"י שהחשיך בו' חרש שוטה וקמן.
א"ע"ג לאמר לעיל צפרק כל
כמצי (דף קכא). גצי קטן שצא
לכבות דקטן העושה לדעת אצנו אסור
מיהו הכא לא מיידי כגון דעביד הקטן
עקירה והנחה אללא כדלמרינן לקמן
וגצי חמור כשהיא מהלכת מניחו עליה
וכשהיא עומדת נוטל הימנה. מ"ר:
כי

הדרן עלך שואל
מ"י שהחשיך ב) בדרך נותן כיסו לנכרי ויאה אין עמו נכרי מניחו על החמור
הגיע לחצר החיצונה נוטל את הכלים הניטלין בשבת ושאינן ניטלין
בשבת מתיר החבלים והשקין נופלין מאיליהם: גב' מאי טעמא שרו
ליה רבנן למיתב כיסיה לנכרי קים להו רבנן ד"אין אדם מעמיד עצמו
על ממונו אי לא שרית ליה אתי לאיתויי ד' אמות ברה"ר אמר רבא
דוקא כיסו אבל מציאה לא פשימא כיסו תנן מהו דתימא הוא הדין אפילו
מציאה והאי דקתני כיסו אורחא דמילתא קתני קמ"ל ולא אמרן אלא דלא
אתי לידיה אבל אתי לידיה ככיסיה דמי איכא דאמרי בעי רבא מציאה הבאה
לידו מהו כיון דאתא לידיה ככיסיה דמי או דילמא כיון דלא טרח בה לאו
ככיסיה דמי תיקו: אין עמו נכרי: טעמא דאין עמו נכרי הא יש עמו
נכרי לנכרי יהיב ליה מאי טעמא חמור אתה מצווה על שביחתו נכרי
אי אתה מצווה על שביחתו חמור וחרש שוטה וקטן אחמור מנח ליה
לחרש שוטה וקטן לא יהיב ליה מ"ט הגי אדם האי לאו אדם חרש
ושוטה לשוטה ושוטה וקטן לשוטה איבעיא להו חרש וקטן מאי אליבא
דר"א לא תיבעי לך דתניא ר' יצחק אומר משום ר' אליעזר תרומת חרש
לא

שרו ליה למיסב לנכרי. והרי הוא שלומו לישאנו צענת: מעמיד עצמו. מלהליל ממונו: דוקא כיסו. דכיון דטרס צה שע"י טורח הוא
משמכר חיים עלה ואי לא שרית ליה הא אתי לאיתויי: ולא אמרן. דמניאה לא אללא דלא אתיא לידיה קודם שתחשך ולא הגביהה ולא זכה צה: האי
אדם. ויש צמיינו שחייב צמנות ואחי לאחלוסי: לטוטה. יהיב דלית ליה דעת כלל אצל חרש דעתא קלישתא אית ליה כדלמרי' ציבמות (דף קיג:).